

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Krakowie

LKR. 410.004.02.2021

Jarosław Gliński
Dyrektor
Sądecki Urząd Pracy
ul. Zielona 55
33-300 Nowy Sącz

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/043 Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych przez powiatowe urzędy pracy

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Sądecki Urząd Pracy, ul. Zielona 55, 33-300 Nowy Sącz (<i>SUP; Urząd</i>).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jarosław Gliński, Dyrektor, od 17 grudnia 2018 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: 1. Leszek Langer, Dyrektor od 18 lipca 2017 r. do 28 lutego 2019 r. 2. Teresa Połomska, p.o. Dyrektora od 26 listopada 2018 r. do 16 grudnia 2018 r. (akta kontroli str. 3)
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Realizacja zadań przez powiatowe urzędy pracy w zakresie polityki rynku pracy, ze szczególnym uwzględnieniem funkcjonowania osób niepełnosprawnych na tym rynku. 2. Prawidłowość i skuteczność aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych oraz trwałość ich zatrudnienia.
Okres objęty kontrolą	Lata 2018-2020. Dla realizacji celu kontroli mogły zostać wykorzystane także dane statystyczne oraz dokumenty sporządzone przed i po tym okresie.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie
Kontroler	Paweł Lipowski, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKR/18/2021 z 19 stycznia 2021 r. (akta kontroli str. 1-2)

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200; dalej: *ustawa o NIK*.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W ocenie NIK Urząd rzetelnie realizował zadania w zakresie polityki rynku pracy, ze szczególnym uwzględnieniem funkcjonowania osób niepełnosprawnych na tym rynku. SUP prawidłowo i skutecznie aktywizował zawodowo osoby niepełnosprawne, zaliczane do grup będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Uzyskane zatrudnienie tych osób było w przeważającej liczbie przypadków trwałe.

W kontrolowanym okresie Urząd:

- osiągał cele zakładane w programach promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy, przy czym Urząd nie określał mierników bazowych i docelowych w przyjmowanych dokumentach planistycznych, które odnoszą się do tych osób;
- prawidłowo planował i wydatkował środki finansowe na aktywizację zawodową, z podziałem na podstawowe formy aktywizacji;
- prawidłowo realizował projekty w zakresie promocji zatrudnienia, w tym przeciwdziałania bezrobociu, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych;
- prowadził aktywne i rzetelne działania w ramach pośrednictwa pracy, pozyskując oferty pracy dla osób niepełnosprawnych;
- realizował rzetelnie i z wykorzystaniem standaryzowanych metod, zadania wynikające w zakresie poradnictwa zawodowego dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy, w szczególności dla osób niepełnosprawnych;
- doradcy klienta rzetelnie przygotowali Indywidualne Plany Działania dla wszystkich osób niepełnosprawnych, zarejestrowanych jako bezrobotni;
- wszystkie osoby niepełnosprawne zarejestrowane jako bezrobotne i poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu były objęte aktywizacją zawodową;
- prawidłowo i gospodarnie organizował formy aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych (szkolenia, staże, prace interwencyjne, roboty publiczne, jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej oraz refundacje kosztów wyposażenia stanowisk pracy), uzyskując trwałe efekty w zakresie zatrudnienia i utrzymania działalności gospodarczej. Osoby niepełnosprawne zatrudniane były głównie na podstawie skierowań na tzw. stanowiska subsydiowane.

Budynek Urzędu oraz formy jego pracy były dostosowane do potrzeb i praw osób niepełnosprawnych. NIK nie stwierdziła dyskryminacji w zakresie obsługi osób niepełnosprawnych przez SUP. W ocenie NIK należy jednak zwrócić uwagę na znaczny odsetek liczby osób niepełnosprawnych długotrwale bezrobotnych, znajdujących się w ewidencji SU, utrzymujący się w latach 2018-2020.

---

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej. W niniejszym wystąpieniu zastosowano ocenę w formie opisowej.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe³ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Realizacja zadań w zakresie polityki rynku pracy, ze szczególnym uwzględnieniem funkcjonowania osób niepełnosprawnych

Opis stanu faktycznego

1.1 Realizacja zadań Nowego Sącza w zakresie polityki rynku pracy

Zgodnie z przyjętym statutem⁴ Sąddecki Urząd Pracy realizował zadania powiatu m.in. w zakresie rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych.

(akta kontroli str. 4, 5)

Zgodnie z diagnozą przyjętą w *Programie promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy dla Miasta Nowego Sącza na lata 2016-2020⁵ (Program)*: osoby niepełnosprawne stanowiły 8,3% ogólnej liczby bezrobotnych, a ich udział od grudnia 2010 r. zwiększył się o 0,9%; istniała konieczność podejmowania zintensyfikowanych, indywidualizowanych i kompleksowych działań aktywizujących na rzecz osób bezrobotnych, w tym osób niepełnosprawnych jako grupy znajdującej się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, a na ich aktywizację SUP powinien pozyskiwać dodatkowe środki; istniał utrudniony dostęp do kształcenia dla młodzieży niepełnosprawnej.

Program przewidywał wsparcie bezrobotnych osób niepełnosprawnych. Dla kierunku działania/celu szczegółowego (nr 2): *poprawa sytuacji osób bezrobotnych, w tym znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy poprzez działania (m.in.) na rzecz osób niepełnosprawnych (adekwatnie do ich możliwości i potrzeb)*, przyjęto cel operacyjny *aktywna polityka rynku pracy narzędziem łagodzenia skutków bezrobocia* oraz pięć działań/zadań do realizacji, tj.:

- pozyskiwanie dodatkowych środków na finansowanie aktywnej polityki rynku pracy (pod zidentyfikowane potrzeby lokalnego rynku pracy) – realizowane przez SUP i tzw. partnerów rynku pracy (przedsiębiorcy i instytucje publiczne);
- realizacja projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) w ramach PO WER⁶, RPO WM⁷ i innych – realizowane m.in. przez: SUP, Sąddecką Agencję Rozwoju Regionalnego, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (MOPS) i Nowosąddecki Inkubator Przedsiębiorczości;
- podejmowanie działań na rzecz osób znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na lokalnym rynku pracy (działania na rzecz m.in. osób niepełnosprawnych) i wsparcie otoczenia społecznego tych osób – realizowane przez: SUP, MOPS, partnerów rynku pracy, organizacje pozarządowe i Ochotnicze Hufce Pracy (OHP);
- realizacja usług i instrumentów rynku pracy oraz dodatkowych działań aktywizujących dla osób zarejestrowanych (zgodnie z ustalonym profilem pomocy) oraz poszukujących pracy – realizowane m.in. przez: SUP, Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej (jednostka Wojewódzkiego Urzędu Pracy), OHP, agencje zatrudnienia i MOPS;

³ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁴ Statut nadany uchwałą Nr LV/589/2009 Rady Miasta Nowego Sącza z dnia 24 listopada 2009 r. w sprawie nadania statutu Sąddeckiemu Urzędowi Pracy w Nowym Sączu.

⁵ Przyjęty uchwałą Nr XXIII/253/2016 Rady Miasta Nowego Sącza z dnia 19 kwietnia 2016 r. w sprawie uchwalenia Programu Promocji Zatrudnienia oraz Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy dla Miasta Nowego Sącza na lata 2016-2020.

⁶ Program Operacyjny Wiedza Edukacja i Rozwój; dalej: PO WER.

⁷ Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020; dalej: RPO WM.

- realizacja działań ograniczających bezrobocie długotrwałe – realizowane m.in. przez: SUP, MOPS, agencje zatrudnienia i partnerów rynku pracy.

Program określał rezultaty/efekty planowane do osiągnięcia w ramach ww. celu szczegółowego, tj.:

- wzrost zatrudnienia, ograniczenie poziomu bezrobocia;
- obniżanie skali bezrobocia rodzinnego;
- łatwiejszy dostęp do usług rynku pracy;
- zmniejszenie poziomu ubóstwa i zagrożenia wykluczeniem społecznym;
- wzrost aktywności społecznej i zawodowej osób bezrobotnych.

Program wskazywał (definiował) podstawowe wskaźniki realizacji zaplanowanych działań na rzecz osiągnięcia celu głównego, w formie 26 wskaźników produktu i 4 wskaźników rezultatu; wskaźniki te nie odnosiły się bezpośrednio do osób niepełnosprawnych. Założono także, że stopień realizacji wybranych zadań przyjętych w Programie będzie mierzony przy użyciu wskaźników efektywności zatrudnieniowej uczestników programów rynku pracy i kosztów ponownego zatrudnienia.

SUP odpowiadał za monitoring i sprawozdawczość Programu (Urząd sporządzał także projekt Programu).

W badanym okresie na podstawie regulaminu organizacyjnego dyrektor Urzędu wprowadzał coroczne *plany działania SUP w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej*⁸. Plany te wskazywały m.in. podstawowe zasady i kryteria realizacji usług i programów rynku pracy, źródła ich finansowania oraz zestawienie wskaźników efektywności programów promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej. Odnosiły się one również do osób niepełnosprawnych jako grupy znajdującej się w szczególnej sytuacji na lokalnym rynku pracy.

(akta kontroli str. 4, 5)

Sprawozdania z realizacji zadań Urzędu w ramach Programu za lata 2018-2020⁹:

- wskazywały zadania wykonane przez SUP w danym roku;
- wskaźniki realizacji Programu (produktu i rezultatu), w tym efektywności programów promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej (wskaźniki efektywności zatrudnienia w ramach sześciu programów promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej wynosiły w latach 2018-2019 od 71 do 99%).

W okresie objętym kontrolą obowiązywała dwie strategie rozwiązywania problemów społecznych Nowego Sącza¹⁰. Strategie, przygotowane przez samorząd Miasta, wskazywały m.in., że ważnym wskaźnikiem zdrowia populacji był odsetek osób niepełnosprawnych, który wynosił 19% i był znacząco wyższy od wskaźnika dla województwa małopolskiego jak i dla Polski (dotyczyło to zwłaszcza narządu ruchu). Strategia zawierała m.in. opis sytuacji osób niepełnosprawnych (udział % tych osób w ogólnej liczbie bezrobotnych na koniec 2018 r. wynosił 8,4%) i działania podejmowane przez SUP na ich rzecz (w tym usługi poradnictwa zawodowego i pośrednictwa pracy).

⁸ Regulamin organizacyjny SUP został nadany zarządzeniem Nr 547/2019 Prezydenta Miasta Nowego Sącza z dnia 30 sierpnia 2019 r.

⁹ Na dzień zakończenia kontroli (24 marca 2021 r.) sprawozdanie za rok 2020 r. oraz sprawozdanie finansowe za 2020 r. nie było dostępne; SUP będzie dysponował tym dokumentem po 15 kwietnia 2021 r. (na podstawie Programu sprawozdanie Urząd składa do 30 kwietnia każdego roku kalendarzowego).

¹⁰ Strategia rozwiązywania problemów społecznych Nowego Sącza na lata 2016-2020, przyjęta uchwałą Nr XXVII/293/2016 Rady Miasta Nowego Sącza z dnia 13 września 2016 r. (Strategia) oraz Strategia na lata 2020-2022 przyjęta Uchwałą Nr XXVII/274/2020 Rady Miasta Nowego Sącza z dnia 11 lutego 2020 r. (aktualizująca wcześniejszy dokument).

W ramach obszaru priorytetowego (nr 3) odnoszącego się do wspierania osób starszych i osób niepełnosprawnych (jako grup docelowych), przyjęto cel strategiczny (nr 3) *zintegrowany system pomocy osobom starszym i osobom niepełnosprawnym* oraz cele operacyjne: stworzenie (kompleksowego) systemu wsparcia tych osób; zwiększenie udziału tych osób w życiu społecznym i zawodowym; oraz w wersji Strategii z 2016 r.: *tworzenie warunków do szerszego włączenia osób starszych i niepełnosprawnych w życie społeczne miasta*.

Dla każdego z ww. celów określono (mierzalne): zadania/działania, realizatorów, wskaźniki określenia celu, czas realizacji oraz źródło finansowania. Wskazano także oczekiwane efekty działań ww. celów; wskaźniki realizacji działań oraz oszacowano środki na ich realizację. Jednym z wykonawców działań w latach 2020-2022 miał być SUP.

(akta kontroli str. 4, 5)

Ponadto w *Powiatowym programie działań na rzecz osób niepełnosprawnych na lata 2015-2020 w mieście Nowy Sącz*¹¹ przyjęto cel strategiczny - poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych i ich aktywizacja poprzez wyrównywanie szans m.in. w dostępie do pracy. W jego ramach określono m.in. zadanie polegające na pomocy w znalezieniu zatrudnienia, realizowane przez SUP.

W latach 2018-2020 Urząd sporządzał coroczne informacje o realizacji ww. programu. W informacjach tych prezentowano m.in. opis działań podejmowanych w ramach rozpoznawania potrzeb zawodowych oraz przygotowania do skutecznego poruszania się na rynku pracy, dane dotyczące struktury niepełnosprawnych oraz realizacji programów promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej. W informacji za 2020 r. wskazano m.in., że aktywizując osoby niepełnosprawnościami przy doborze odpowiednich usług lub programów uwzględniano posiadany przez nie stopień i rodzaj niepełnosprawności. Informacje te przedkładano do MOPS.

(akta kontroli str. 4, 270-299)

Urząd nie określał mierników bazowych i docelowych w przyjmowanych dokumentach planistycznych, które odnosiłyby się do osób niepełnosprawnych.

Dyrektor SUP wyjaśnił, że określał mierniki/wskaźniki w ramach projektów pozakonkursowych współfinansowanych z EFS. Dodał, że mając na uwadze fakt, że osoby z niepełnosprawnościami objęte były wsparciem w ramach projektów pozakonkursowych Urząd nie dokonywał innych zmian/ewaluacji w przyjmowanych dokumentach planistycznych.

Odnosząc się do podjęcia działań w 2020 r. w ramach programów wspierających osoby niepełnosprawne i pracodawców zatrudniających takie osoby w związku z sytuacją spowodowaną pandemią, Dyrektor SUP wskazał, że takie osoby obejmowane były aktywizacją w ramach dostępnych usług, instrumentów i działań aktywizacyjnych realizowanych przez Urząd.

(akta kontroli str. 503-504, 505-509)

W latach 2018-2020 plany finansowe wydatków Funduszu Pracy (na realizację programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej oraz innych zadań fakultatywnych) oraz ich zmiany, ustalane były zarządzeniami Prezydenta Miasta Nowego Sącza i wykonywane przez dyrektora SUP. W planach tych nie ustalano odrębnie środków na wsparcie dla osób niepełnosprawnych.

(akta kontroli str. 191-202, 203-224, 225-269)

¹¹ Przyjęty uchwałą Nr VIII/55/2015 Rady Miasta Nowego Sącza z dnia 24 lutego 2015 r. w sprawie zatwierdzenia Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2015-2020 w Mieście Nowy Sącz.

W badanym okresie SUP realizował jedno zadanie z zakresu rehabilitacji zawodowej, tj. *finansowanie szkolenia, stażów, przygotowania zawodowego oraz prac interwencyjnych osób niepełnosprawnych, poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu*, określone przez Radę Miasta Nowego Sącza, z uwzględnieniem podziału środków z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON). Na zadanie to przeznaczono w 2018 r. środki w wysokości 8 tys. zł¹², w 2019 r.: 8 tys. zł¹³ i w 2020 r.: 10 tys. zł¹⁴. Wykorzystane przez Urząd środki (staż dla osoby niepełnosprawnej w 2018 r. i w 2020 r.) wynosiły odpowiednio: 7,8 tys. zł; 0 zł i 9,6 tys. zł.

Dyrektor Urzędu wyjaśnił, że w 2019 r. nie wykorzystano środków z uwagi na (ostateczny) brak zainteresowania osób niepełnosprawnych.

NIK zwraca uwagę na konieczność corocznego podejmowania przez SUP wielokierunkowych działań zmierzających do pełnego wykorzystywania środków z PFRON przeznaczonych na aktywizację osób niepełnosprawnych.

Pozostałe zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej (finansowane na poziomie odpowiednio: 113 tys. zł; 29,7 tys. zł; 63 tys. zł) przypisano dyrektorowi Wydziału Zdrowia i Opieki Społecznej Urzędu Miasta Nowy Sącz/dyrektor MOPS¹⁵.

(akta kontroli str. 163, 178-190, 191-269, 300-312, 464,465-470)

W badanym okresie wszystkie zainteresowane osoby niepełnosprawne, które były zarejestrowane w ewidencji SUP miały możliwość wzięcia udziału w formach wsparcia realizowanych w danym roku. W ramach projektów pozakonkursowych w tym okresie (RPO i PO WER), osoby niepełnosprawne zostały objęte wsparciem w liczbie większej niż zakładały to założenia (wskaźniki) obowiązujące w tych projektach (o czym w dalszej części wystąpienia).

(akta kontroli str. 626-627, 628-640)

W latach 2018, 2019 i 2020 SUP na wszystkie formy aktywizacji wydatkował odpowiednio: 6 013,4 tys. zł (99% zaplanowanych środków); 5 586,2 tys. zł (99% zaplanowanych środków); 4 373,1 tys. zł (93% zaplanowanych środków). Objęto nimi w 2018 r. - 750 osób, w tym 26 niepełnosprawnych (3,5%), na których wydatkowano 216 tys. zł (3,6%); w 2019 r. - objęto 674 osób, w tym 18 niepełnosprawnych (2,7%), na których wydatkowano 156,2 tys. zł (2,8%); w 2020 r. - 544 osoby, w tym 18 niepełnosprawnych (3,3%), na których wydatkowano 83,2 tys. zł (1,9%).

Środki wydatkowano na:

- podjęcie działalności gospodarczej: w 2018 r. 2 442,1 tys. zł, w tym 1 605 tys. zł z programów unijnych (EFS), którymi objęto 123 osoby, w tym cztery niepełnosprawne (wydatek 78,4 tys. zł); w 2019 r. 2 188,5 tys. zł, w tym 1 809 tys. zł z EFS, którymi objęto 110 osób, bez udziału niepełnosprawnych; w 2020 r. 1 666,8 tys. zł, w tym 1 410,1 tys. zł z EFS, bez udziału niepełnosprawnych; w 2020 r. 1 666,8 tys. zł, w tym 1 410,1 tys. zł z EFS, którymi objęto 84 osoby, bez udziału niepełnosprawnych;
- staże: w 2018 r. 1 994,3 tys. zł, w tym 1 362 tys. zł z EFS, którymi objęto 373 osoby w tym 13 osób niepełnosprawnych (wydatek 79,4 tys. zł); w 2019 r. 1 832 tys. zł, w tym 1 272,3 tys. zł z EFS, którymi objęto 310 osób, w tym 11 niepełnosprawnych (wydatek 78,3 tys. zł); w 2020 r. 1 292,9 tys. zł, w tym 972,9 tys. zł z EFS, którymi objęto 234 osoby, w tym 11 niepełnosprawnych (wydatek 78,3 tys. zł);

¹² Uchwała Nr LIII/565/2018 Rady Miasta Nowego Sącza z dnia 20 marca 2018 r.

¹³ Uchwała Nr XI/103/2019 Rady Miasta Nowego Sącza z dnia 26 marca 2019 r.

¹⁴ Uchwała Nr XXIX/297/2020 Rady Miasta Nowego Sącza z dnia 28 kwietnia 2020 r.

¹⁵ W 2018 r. zadania te realizował Wydział Zdrowia i Opieki Społecznej Urzędu Miasta Nowego Sącza; od 1 kwietnia 2019 r. zadania (i obsługa księgową środków) realizowane były przez MOPS w Nowym Sączu.

- szkolenia: w 2018 r. 205,1 tys. zł dla 63 osób, w tym jedna osoba niepełnosprawna (wydatek 3,2 tys. zł);
- roboty publiczne: w 2019 r. - 170,1 tys. zł dla 19 osób, bez udziału niepełnosprawnych; w 2020 r. - 123,6 tys. zł dla 12 osób, bez udziału niepełnosprawnych.

(akta kontroli str. 300-312, 464, 465-470)

W okresie objętym kontrolą w SUP realizowano sześć projektów w zakresie przeciwdziałaniu bezrobociu i aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych, finansowanych ze środków EFS (za pośrednictwem Funduszu Pracy) w wysokości od 1 570,8 tys. zł do 3 638,5 tys. zł¹⁶. W poszczególnych projektach uczestniczyło od 112 do 230 osób, w tym od 2 do 15 z niepełnosprawnościami.

W efekcie realizacji poszczególnych projektów zatrudnienie uzyskało od 39 do 242 osób (łącznie: 717 osób), w tym od 1 do 11 z niepełnosprawnościami (łącznie: 29). W przypadku projektów, w których przyjmowano wskaźniki efektywności zatrudnieniowej dla osób z niepełnosprawnościami (także jako osób w najtrudniejszej sytuacji) na poziomie od 17% do 44%, uzyskiwano taki wskaźnik w wysokości od 50% do 86%. W projektach, zgodnie z ich założeniami, nie badano trwałości zatrudnienia (w tym osób niepełnosprawnych).

(akta kontroli str. 163-169, 170-177)

Badaniem objęto trzy największe projekty realizowane przez SUP i Miasto Nowy Sącz (pod względem kwoty dofinansowania i liczby uczestników, ze szczególnym uwzględnieniem osób niepełnosprawnych), tj.:

- *Aktywizacja osób młodych (do 29 roku życia; tzw. młodzież NEET¹⁷) pozostających bez pracy w Mieście Nowym Sączu (IV)*, realizowany od 1 stycznia 2019 r. do 30 czerwca 2020 r., o wartości 2 339 tys. zł¹⁸:
  - w projekcie uczestniczyło 230 osób, w tym 3 z niepełnosprawnościami (formy wsparcia dla tych osób: pośrednictwo pracy i staże); zatrudniono 134 osoby, w tym 3 z niepełnosprawnościami;
  - zakładany we wniosku wskaźnik efektywności zatrudnieniowej dla osób w najtrudniejszej sytuacji (w tym m.in. z niepełnosprawnościami) określono na 42%, uzyskano: 78% (nie był wymagany do badania w poszczególnych grupach indywidualnie)¹⁹;
- *Aktywizacja osób w wieku 30 lat i więcej pozostających bez pracy w Mieście Nowym Sączu (IV)²⁰*, realizowany od 1 stycznia 2018 r. do 30 czerwca 2019 r., o wartości 2 157,2 tys. zł:
  - w projekcie uczestniczyło 202 osób, w tym 15 z niepełnosprawnościami (formy wsparcia: pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe, staże, jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej, prace interwencyjne); zatrudniono 112 osób, w tym 10 z niepełnosprawnościami;
  - zakładany we wniosku wskaźnik efektywności zatrudnieniowej m.in. dla osób z niepełnosprawnościami określono na 42%, uzyskano: 81% (nie był wymagany do badania w poszczególnych grupach indywidualnie);
- *Aktywizacja osób w wieku 30 lat i więcej pozostających bez pracy Mieście Nowym Sączu (V)²¹*, realizowany od 1 stycznia 2019 r. do 30 czerwca 2020 r., o wartości 1 570,8 tys. zł:

¹⁶ Realizacja dwóch projektów ma zakończyć się 30 czerwca 2021 r., jeden z projektów rozpoczął się w dniu 1 stycznia 2017 r.

¹⁷ Osoby niezatrudnione, nieuczestniczące w edukacji lub szkoleniu (ang. *Not in Employment, Education or Training*).

¹⁸ Nr umowy: PO WER.01.01.01-12-0012/18-03.

¹⁹ Pomiar następował w okresie trzech miesięcy od zakończenia udziału w projekcie.

²⁰ Nr umowy: RPMP.08.01.00-12-0207/18-01 (RPO WM na lata 2014-2020).

²¹ Nr umowy: RPMP.08.01.00-12-0002/19-01 (RPO WM na lata 2014-2020).

- w projekcie uczestniczyło 151 osób, w tym 13 z niepełnosprawnościami (formy wsparcia: pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe, staże, prace interwencyjne, doposażenia stanowiska pracy); zatrudniono 91 osób, w tym 11 z niepełnosprawnościami;
- zakładany we wniosku wskaźnik efektywności zatrudnieniowej m.in. dla osób z niepełnosprawnościami określono na 45%, uzyskano: 86%.

Dokumentacja trzech osób niepełnosprawnych – uczestników tych projektów wskazywała na prawidłowość ich kwalifikowania do projektów (naborów przeprowadzonych na podstawie wniosków o skierowanie na szkolenie indywidualne z zakresu: *pracownik ochrony fizycznej; operator żurawi przezożnych i przenożnych oraz pomoc kuchenna*).

(akta kontroli str. 163-172, 300, 314-385, 386-424, 425-441, 442-455, 523-527)

SUP w swojej obecnej lokalizacji znajdował się od 1 czerwca 2020 r. zajmując parter i pierwszą kondygnację budynku. Budynek był dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych, w szczególności poruszających się na wózkach inwalidzkich²².

W Urzędzie:

- istniała możliwość skorzystania z usług tłumacza z języka migowego (po wcześniejszym umówieniu terminu wizyty);
- strona internetowa jako *Wortal Publicznych Służb Zatrudnienia* prowadzony przez SUP umożliwiała m.in. zwiększenie wielkości liter na stronie (od formatu A do formatu A++)²³;
- strona internetowa SUP prowadzona w ramach Regionalnego Systemu BIP w Małopolsce m.in. umożliwiała zwiększenie wielkości liter na stronie²⁴.

Formy pracy SUP dostosowane były do potrzeb i praw osób niepełnosprawnych (w tym niewidomych i niedowidzących oraz głuchych). Do budynku i wszystkich jego pomieszczeń można było wejść z psem asystującym i psem przewodnikiem. Istniała możliwość, aby każdej osobie z niepełnosprawnością ze szczególnymi potrzebami, po zgłoszeniu się do punktu informacyjnego został przydzielony asystent, którego zadaniem było zapewnienie odpowiedniego wsparcia w załatwianiu spraw i opieki bytowej na terenie Urzędu. Po zawiadomieniu przez osobę wnioskującą o konieczności obsługi klienta z niepełnosprawnością ruchową pracownik SUP miał za zadanie każdorazowo schodzić do Klienta Urzędu (do sali obsługi na parterze).

W latach 2018-2020 nie była przeprowadzana kontrola w SUP w zakresie dostosowania budynku i form pracy Urzędu do potrzeb i praw osób niepełnosprawnych.

(akta kontroli str. 5, 155-156)

²² W budynku znajdował się podjazd dla osób niepełnosprawnych (z poziomu parkingu, prowadzący wzdłuż budynku do wejścia głównego); dogodne (szerokie) wejście główne z poręczami; dwa wyznaczone miejsca parkingowe dla osób niepełnosprawnych (przy ww. podjeździe); winda oraz toalety dla osób niepełnosprawnych (na parterze, także jako toaleta męska oraz na pierwszym piętrze). W latach 2018-2019 SUP miał swoją siedzibę przy ul. Węgierskiej 146 w Nowym Sączu i był częściowo dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych.

²³ <https://supnowysacz.praca.gov.pl>

²⁴ <https://bip.malopolska.pl/sup,m,305183,strona-glowna.html>

1.2 Rejestracja bezrobotnych i poszukujących pracy

W okresie objętym kontrolą czas oczekiwania na podjęcie pracy przez osoby niepełnosprawne nie różnił się od czasu w pozostałych grupach bezrobotnych.

(akta kontroli str. 503-504, 505-509)

Według sprawozdań „MRPiPS-01”²⁵ w latach 2018-2020:

- liczba bezrobotnych zarejestrowanych wynosiła (ogółem) odpowiednio:
  - w miesiącu sprawozdawczym (grudniu): 269, 240 i 257 osób;
  - w końcu miesiąca sprawozdawczego: 1 502, 1 270 i 1 855 osób;
- liczba bezrobotnych, którzy podjęli pracę wynosiła (w grudniu) odpowiednio: 139, 123 i 133 osoby;
- liczba niepełnosprawnych bezrobotnych wynosiła odpowiednio:
  - zarejestrowanych w miesiącu sprawozdawczym (grudniu): 31, 20 i 19 osób;
  - którzy podjęli pracę w miesiącu sprawozdawczym (grudniu): 3, 4 i 4 osoby;
  - zarejestrowanych w końcu miesiąca sprawozdawczego: 126, 129 i 136 osób;
- liczba poszukujących pracy wynosiła odpowiednio:
  - według stanu w końcu miesiąca poprzedzającego sprawozdanie: 96, 100 i 86 osób;
  - zarejestrowanych w miesiącu sprawozdawczym: 15, 8 i 10 osoby;
  - niepełnosprawnych niepozostających w zatrudnieniu według stanu w końcu miesiąca sprawozdawczego: 21, 25 i 20 osób;
- wolne miejsca i miejsca aktywizacji zawodowej dla niepełnosprawnych zgłoszone w miesiącu sprawozdawczym/w końcu miesiąca sprawozdawczego wynosiły odpowiednio: 5, 1 i 2.

Bezrobotni i poszukujący pracy niepełnosprawni stanowili w latach 2018-2020 odpowiednio: 9%, 11% i 8% ogółu takich osób (według stanu na koniec roku).

(akta kontroli str. 8-16, 17-25, 26-34, 163-169, 170-177)

Na podstawie sprawozdań „MRPiPS-07”²⁶ w latach 2018-2020:

- pod względem wieku:
  - niepełnosprawnych bezrobotnych ogółem: największą grupą były osoby w wieku 55-59 lat, najmniejszą: w 2018 r. i w 2020 r. osoby w wieku 18-24 lat, w 2019 r. w wieku 25-29 lat;
  - niepełnosprawni poszukujący pracy i niepozostający w zatrudnieniu ogółem: największą grupą były w 2018 r. osoby w wieku 55-59 lat, w latach 2019-2020 r. w wieku 30-39 lat i 40-44 lat, przy czym w 2018 r. i w 2020 r. nie było osób w wieku 18-24 lat, w 2019 r. w wieku: 18-24 lat i 25-29 lat były pojedyncze osoby;
- stopnia niepełnosprawności:
  - niepełnosprawnych bezrobotnych ogółem: najwięcej osób posiadało lekki stopień, następnie umiarkowany i znaczny;
  - niepełnosprawni poszukujący pracy i niepozostający w zatrudnieniu ogółem: najwięcej osób posiadało umiarkowany stopień, następnie lekki i znaczny;
- wykształcenia:
  - niepełnosprawnych bezrobotnych ogółem: najwięcej osób miało wykształcenie zasadnicze zawodowe, a najmniej: wykształcenie gimnazjalne;
  - niepełnosprawni poszukujący pracy i niepozostający w zatrudnieniu ogółem: najwięcej osób miało wykształcenie zasadnicze zawodowe oraz policealne i średnie zawodowe, nie było osób z wykształceniem gimnazjalnym (w latach 2018-2020) oraz podstawowym i podstawowym nieukończonym (w 2019 r.);

²⁵ Sprawozdanie o rynku pracy.

²⁶ Sprawozdanie o osobach niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu. Dane podawane za cały rok na podstawie sprawozdań półrocznych.

- miejsca zamieszkania:
  - niepełnosprawni bezrobotni ogółem: wykazano tylko mieszkańców miast (Nowego Sącza);
  - niepełnosprawni poszukujący pracy i niepozostający w zatrudnieniu ogółem: wykazano mieszkańców Nowego Sącza i pojedynczych mieszkańców wsi.

W 2018 r. osoby niepełnosprawne zarejestrowane powyżej 12 miesięcy (długotrwale bezrobotne) stanowiły 63% wszystkich osób bezrobotnych posiadających orzeczony stopień niepełnosprawności, w 2019 r. było to 53%, w 2020 r. 48%.

NIK zwraca uwagę na znaczny odsetek liczby osób niepełnosprawnych długotrwale bezrobotnych, znajdujących się w ewidencji SU, utrzymujących się w latach 2018-2020.

(akta kontroli str. 35-42, 43-50, 51-58, 59-66, 67-74, 75-82, 503-504, 505-509)

Na podstawie danych ze sprawozdania „MRPiPS-07” ustalono, że w 2018 r. zarejestrowało się jako osoby bezrobotne 290 osób niepełnosprawnych, w 2019 r. 246 osób i w 2020 r. 183 osób. Osoby niepełnosprawne rejestrujące się jako poszukujące pracy w tym okresie stanowiły: 28, 32 i 16 osób.

W 2018 r., co 8 osoba zarejestrowana w SUP posiadała orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, w 2019 r., co 10, w 2020 r., co 7 osoba zarejestrowana była osobą niepełnosprawną. W tym okresie wyrejestrowań z ewidencji z powodu podjęcia pracy przez osoby niepełnosprawne było odpowiednio: 31%, 32% i 42%.

(akta kontroli str. 503-504, 505-509)

Urząd w celu łagodzenia skutków pandemii COVID-19 realizował zadania wynikające z ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych²⁷. Działania nie były skierowane wyłącznie lub w sposób szczególny do osób niepełnosprawnych, ale oczywiście osoby niepełnosprawne również były ich odbiorcami.

(akta kontroli str. 503-504, 505-509)

Urząd nie dysponował danymi dotyczącymi liczby osób niepełnosprawnych, którzy skorzystali z form wsparcia w ramach tzw. Tarczy Antykryzysowej w 2020 r.²⁸, Dyrektor SUP wyjaśnił, że tego rodzaju dane nie były pozyskiwane na etapie składanych wniosków i *nie ma możliwości pozyskania tych danych w oparciu o dokumentację, która została przygotowana dla podmiotów ubiegających się o uzyskanie wsparcia w ramach tzw. Tarczy*. Dodał, że w aktach prawnych i wnioskach o przyznanie dostępnych instrumentów (pomocy) osoby niepełnosprawne nie zostały wyszczególnione w taki sposób, aby istniała możliwość gromadzenia danych na ich temat.

(akta kontroli str. 163-169, 170-177, 503-504, 505-509)

Szczegółowym badaniem objęto trzy wnioski (jednego pracodawcy zatrudniającego dwie osoby niepełnosprawne) oraz dwóch osób niepełnosprawnych prowadzących działalność gospodarczą o przyznanie wsparcia finansowanego w ramach tzw. Tarczy Antykryzysowej. Dotyczyło to odpowiednio: udzielenia dofinansowania części kosztów wynagrodzeń pracowników i należnych od tych wynagrodzeń składek na ubezpieczenia społeczne (wniosek z 9 czerwca 2020 r.) oraz udzielenia pożyczki na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej mikro przedsiębiorców (wnioski z: 8 maja i 19 czerwca 2020 r.).

²⁷ Dz. U. poz. 1842 ze zm.; dalej: *ustawa antyCOVID-19*.

²⁸ Ustawa z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2020 r. poz. 568 ze zm.).

Na podstawie zawartych umów przyznano dofinansowanie w wysokości 64,1 tys. zł oraz pożyczki w kwocie po 5 tys. zł. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie przyznania oraz rozliczenia udzielonej pomocy przez SUP. Udzielona pomoc była skuteczna – pracodawcy prowadzili działalność według stanu na 21 marca 2021 r. Udzielona pomoc pozwoliła ona na utrzymanie zatrudnienia przez ww. cztery osoby niepełnosprawne.

(akta kontroli str. 664-732)

1.3 Usługi rynku pracy

W latach 2018-2020 oferty pracy, w tym dla niepełnosprawnych pozyskiwane były w SUP przez doradców klienta odpowiedzialnych za kontakty z przedsiębiorcami, którzy monitorując rynek pracy korzystali z różnych metod uzyskania informacji o ofercie. Oferty pozyskiwano głównie w trakcie bezpośrednich wizyt: pośrednika pracy u pracodawców oraz wizyt pracodawców w Urzędzie, a także drogą telefoniczną i elektroniczną.

(akta kontroli str. 626-627, 628-640)

W badanym okresie (według stanu na koniec roku):

- liczba zebranych ofert pracy od pracodawców wynosiła odpowiednio: subsydiowanych: 443, 406 i 314; niesubsydiowanych: 2 017, 1 256 i 983;
- liczba ofert od pracodawców (miejsc pracy dla niepełnosprawnych) wynosiła: subsydiowanych: 6, 1 i 1; niesubsydiowanych: 30, 56 i 11;
- nie było osób zatrudnionych (w tym niepełnosprawnych) w wyniku przekazania oferty;
- wydano: 2 831, 2 947 i 1 487 skierowań na rozmowy kwalifikacyjne do pracodawców, w tym odpowiednio: 209, 244 i 116 osób niepełnosprawnych;
- liczba osób zatrudnionych na podstawie skierowania wynosiła: subsydiowanych: 427, 393 i 338; niesubsydiowanych: 414, 415 i 197;
- liczba osób niepełnosprawnych zatrudnionych na podstawie skierowania wynosiła: subsydiowanych: 25, 16 i 16; niesubsydiowanych: 13, 20 i 6.

(akta kontroli str. 163-169, 170-177)

W okresie objętym kontrolą 63 pracodawców złożyło do SUP oferty pracy niesubsydiowanej (bez wyłączenia kierowania osób z niepełnosprawnością) oferując 254 miejsc pracy, w tym 105 tylko dla niepełnosprawnych. Oferty te dotyczyły:

- w 22 przypadkach pracy stałej (oferty zgłoszone przez pracodawców);
- pracy dla niepełnosprawnych: w 6 przypadkach finansowanych ze środków PFRON, a w 28 przypadkach zgłoszonych przez pracodawców;
- w 2 przypadkach stażu dla niepełnosprawnych finansowanego ze środków PFRON;
- w 5 przypadkach ofert pozyskanych przez SUP.

Osoby niepełnosprawne, skierowane przez SUP, zostały zatrudnione przez 27 pracodawców (w tym 21 prywatnych, 4 publicznych i 2 zakłady pracy chronionej).

W przypadku ofert pracy finansowanych ze środków innych niż PFRON pracodawcy ubiegający się o wsparcie Urzędu nie zawężali wniosków wyłącznie do realizacji dla osób niepełnosprawnych. Jako podstawę do kierowania kandydatów określali wymagania niezbędne do pracy na danym stanowisku. Osoby niepełnosprawne, które posiadały odpowiednie kwalifikacje i wymagania te spełniały, były uwzględniane w procesie rekrutacji i podejmowały zatrudnienie lub staż.

W tym okresie oferty pracy subsydiowanej, w wyniku realizacji, których skierowana przez SUP osoba niepełnosprawna znalazła zatrudnienie lub rozpoczęła staż dotyczyły:

- w 14 przypadkach prac interwencyjnych;

- w 6 przypadkach doposażenia lub wyposażenia stanowiska pracy;
- w 1 przypadku robót publicznych (w 2018 r.);
- w 2 przypadkach prac społeczno-użytecznych (w 2018 r.);
- w 33 przypadkach stażu (po 11 w latach 2018-2020).

(akta kontroli str. 6-7, 135-144, 145-152, 153-154)

W ramach kontroli do 30 osób wybranych do próby badawczej – opisanej w dalszej części wystąpienia, przesłano (drogą pocztową) anonimową ankietę²⁹.

W udzielonych odpowiedziach 75% osób ankietowanych (9 osób) wskazało, że o formach aktywizacji dowiedziało się z działalności Urzędu (pozostałe odpowiedzi dotyczyły źródła, jakim był Internet). W 67% wskazanych odpowiedzi respondenci (8 osób) byli zadowoleni z formy aktywizacji, w której uczestniczyli, z dominującego powodu, jakim było szybkie rozpoczęcie danej formy aktywizacji (42%; 5 osób).

(akta kontroli str. 733-806)

W okresie objętym kontrolą, doradcy klienta w Urzędzie udzielali porad z wykorzystaniem standaryzowanych metod ułatwiających wybór zawodu, zmianę kwalifikacji, podjęcia lub zmiany pracy, w tym badanie kompetencji, zainteresowań i uzdolnień zawodowych. W ramach przeprowadzonych procesów doradczych były wykorzystywane m.in.: *kwestionariusz zainteresowań zawodowych*, *kwestionariusz uzdolnień przedsiębiorczych* i (tzw.) *metoda hiszpańska*.

W SUP opracowano własny standard w zakresie świadczenia usługi poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej (procedury: *poradnictwo dla osób bezrobotnych* oraz *informacja zawodowa* wprowadzone zarządzeniem Nr 24/2019 Dyrektora Urzędu z dnia 16 września 2019 r.).

(akta kontroli str. 503-504, 505-509, 1019-1028)

W kontrolowanym okresie:

- na specjalistyczne badania psychologiczne i lekarskie umożliwiające wydawanie opinii o przydatności zawodowej do pracy i zawodu albo kierunku szkolenia skierowano odpowiednio: 5, 4 i 2 osoby bezrobotne/poszukujące pracy (nie odnotowano niepełnosprawnych);
- w grupowych poradach zawodowych dla bezrobotnych i poszukujących pracy wzięło udział odpowiednio: 151 (w tym 9 niepełnosprawnych), 111 i 17 osób (w latach 2019-2020 nie odnotowano niepełnosprawnych);
- nie prowadzono szkoleń z umiejętności poszukiwania pracy³⁰;
- indywidualnymi poradami zawodowymi objęto: 868, 985 i 364 osób, w tym odpowiednio: 47, 54 i 24 niepełnosprawnych;
- grupową informacją zawodową objęto: 661, 675 i 148 osób, w tym odpowiednio: 50, 71 i 5 niepełnosprawnych;
- indywidualną informacją zawodową objęto: 1 936, 2 217 i 2 505 osób, w tym odpowiednio: 78, 112 i 99 niepełnosprawnych.

(akta kontroli str. 163-169, 170-177)

W udzielonych przez trzy osoby odpowiedziach ankietowych (pytanie otwarte odnoszące się do działań SUP) jedna osoba wskazała m.in. na powtarzające się staże pracy, bardzo małą ilość kursów podnoszących kwalifikacje oraz niewielką aktywność doradcy zawodowego; inna wskazała na brak wsparcia w znalezieniu

²⁹ Ankietę tę przesłano również wszystkim osobom niepełnosprawnym, zarejestrowanym w SUP jako bezrobotni/poszukujący pracy w wersji elektronicznej (33 osoby, które podały pracownikom Urzędu adresy poczty elektronicznej). Otrzymano zwrótnie 10 ankiet drogą pocztową i 2 ankiety drogą elektroniczną (łącznie tzw. zwrotność: 19%).

³⁰ Szkolenia z tego zakresu mieściły się w poradnictwie zawodowym świadczonym w formie porad grupowych.

pracy i zlikwidowanie oddzielnego stanowiska do obsługi osób niepełnosprawnych; kolejna osoba wskazała na zadowolenie z pracy Urzędu.

(akta kontroli str. 733-806)

1.4 Działania kontrolne w SUP

W latach 2018-2020 w SUP nie były przeprowadzane kontrole, w tym przez Wojewodę Małopolskiego, w zakresie aktywizacji osób niepełnosprawnych.

(akta kontroli str. 300-301, 313, 481-482, 483-485)

W badanym okresie do Urzędu nie wpłynęła żadna skarga w zakresie aktywizacji osób niepełnosprawnych; nie złożono także skargi na działanie SUP do Prezydenta Miasta Nowego Sącza, Przewodniczącej Rady Miasta Nowego Sącza oraz do Wojewody Małopolskiego.

(akta kontroli str. 300-301, 313, 471-472, 473-474, 475-476, 477-479, 480-485)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

W badanym okresie SUP:

- rzetelnie opracowywał programy działań na rzecz niepełnosprawnych, przy czym Urząd nie określał mierników bazowych i docelowych w przyjmowanych dokumentach planistycznych, które odnosiłyby się do tych osób;
- prawidłowo wydatkował środki finansowe na zadania z zakresu aktywizacji osób niepełnosprawnych, w szczególności realizując projekty w zakresie promocji zatrudnienia, w tym przeciwdziałania bezrobociu, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych finansowane ze środków UE (przy czym w 2019 r. Urząd nie wykorzystał środków w wysokości 8 tys. zł na aktywizację tych osób z PFRON);
- dostosował formy informowania i realizacji usług rynku pracy do potrzeb i praw osób niepełnosprawnych (m.in. NIK nie stwierdziła barier architektonicznych w budynku Urzędu);
- wykazywał aktywność w ramach pośrednictwa pracy;
- przestrzegał przyjętych standardów w zakresie poradnictwa zawodowego dla osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Urzędzie jako bezrobotni/poszukujący pracy.

W ramach kontroli NIK nie stwierdziła dłuższego czasu oczekiwania osób niepełnosprawnych na zatrudnienie i długotrwałego bezrobocia wśród osób niepełnosprawnych, a także wzrostu bezrobocia wśród tych osób w 2020 r. w związku z zagrożeniem pandemicznym (zwolnień, zawieszania działalności gospodarczej). Ograniczenia w działalności Urzędu w związku z obostrzeniami wprowadzonymi w ramach przeciwdziałania rozprzestrzenianiu się wirusa COVID-19, w tym m.in. przejściem na pracę zdalną, nie wpłynęły na prowadzone przez SUP działania aktywizacyjne niepełnosprawnych.

2. Prawdliwość i skuteczność aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych oraz trwałość ich zatrudnienia

Opis stanu faktycznego

2.1 Współpraca SUP z osobą niepełnosprawną zarejestrowaną jako bezrobotny/poszukujący pracy

W okresie objętym kontrolą Indywidualny Plan Działania (IPD) realizowano:

- w 2018 r. dla 1 360 osób bezrobotnych i 9 osób poszukujących pracy;
- w 2019 r. dla 1 095 osób bezrobotnych i 9 osób poszukujących pracy;
- w 2020 r. dla 1 804 osób bezrobotnych i 5 osób poszukujących pracy.

Urząd opracowywał IPD w trakcie pierwszej lub kolejnej wizyty osoby bezrobotnej w SUP. Dodał, że wyjątkiem były sytuacje wyrejestrowania się przed wyznaczonym terminem utworzenia IPD lub przypadki, gdy osoba bezrobotna nie zgłaszała się w Urzędzie, np. z uwagi na zwolnienie lekarskie lub przebywanie na urlopie macierzyńskim po urodzeniu dziecka. W przypadku osób poszukujących pracy IPD (*co do zasady*) nie były opracowywane.

(akta kontroli str. 8-16, 17-25, 26-34, 158-159, 160-162)

Badanie dokumentacji 30 osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Urzędzie w charakterze bezrobotnych/poszukujących pracy osób niepełnosprawnych wykazało, że objęte kontrolą IPD, w latach 2018-2020, opracowano dla wszystkich bezrobotnych osób niepełnosprawnych w sposób zgodny z wymogami ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy³¹. IPD były rzeczowe i konkretne (indywidualizowane), dostosowane do indywidualnych potrzeb i możliwości oraz były sporządzane z ich udziałem w przewidzianym prawem terminie. Modyfikacje IPD dotyczyły m.in. porad zawodowych udzielanych klientom Urzędu³². Założenia przyjęte w IPD były realizowane przez SUP³³.

(akta kontroli str. 658-663, 1029-1192)

Według stanu na 31 grudnia 2020 r. w ewidencji SUP zarejestrowano: w charakterze bezrobotnych 136 osób niepełnosprawnych i 20 takich osób poszukujących pracy. W latach 2018-2020 osoby niepełnosprawne były wyrejestrowane z powodów: podjęcia pracy (w tym po szkoleniu), działalności gospodarczej, pracy w ramach prac interwencyjnych/doposażenia stanowiska pracy/robót publicznych, przyznania jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej oraz rozpoczęcia stażu organizowanego przez podmiot inny niż Urząd, podjęcia pracy w ramach środków PFRON (w tym w zakładzie pracy chronionej), rozpoczęcia prac społecznie użytecznych.

(akta kontroli str. 641-657)

³¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1409 ze zm.; dalej: *ustawa o promocji zatrudnienia*.

³² Klient zapoznawał się z IPD i potwierdzał przyjęcie go realizacji podpisem w *karcie wizyty*, co było odnotowywane w zakładce wizyty/inne kontakty w bazie *Syriusz* (przy modyfikacji IPD postępowanie było analogiczne).

³³ Do badania celowego wybrano dokumentację: pięciu osób niepełnosprawnych bezrobotnych/poszukujących pracy w sposób długotrwały (powyżej roku), których nie objęto żadną formą aktywizacji; pięciu osób niepełnosprawnych bezrobotnych/poszukujących pracy w sposób długotrwały (powyżej roku), które w okresie objętym kontrolą nie uzyskały zatrudnienia, mimo działań aktywizacyjnych ze strony SUP); 16 osób, które w okresie kontrolowanym podjęły zatrudnienie w sposób trwały w wyniku podejmowanych form aktywizacji, w tym: cztery po ukończeniu szkolenia; pięć po odbyciu stażu; po jednej osobie po udziale w: robotach publicznych i w pracach interwencyjnych; pięć w efekcie wyposażenia/doposażenia stanowiska pracy; czterech osób, które w okresie kontrolowanym podjęły działalność gospodarczą w wyniku dofinansowania (były to wszystkie osoby niepełnosprawne, którym przyznano jednorazowe środki na ten cel). Dobór osób aktywizowanych był powiązany z doborem organizatorów i pracodawców, odpowiedzialnych za poszczególne formy aktywizacji. Badanie próby dokumentacji wybranych osób niepełnosprawnych przeprowadzono z udziałem wyznaczonych pracowników SUP.

Szczegółowym badaniem objęto pięć osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako bezrobotni/poszukujący pracy w sposób długotrwały (powyżej roku), których nie objęto żadną formą aktywizacji. Przyczynami braku aktywizacji tych osób były: zły stan zdrowia, niskie doświadczenie zawodowe, krótkie okresy pracy zawodowej, obniżona motywacja w zakresie aktywności zawodowej (brak zainteresowania ofertą Urzędu) oraz wykształcenie niekorespondujące z oczekiwaniami pracodawcy. Dla tych osób SUP wdrażał proces doradczy (w tym opracowywał każdorazowo IPD) i przedstawiał im oferty pracy i staży. Nie były one przyjmowane z ww. powodów. Cztery z ww. osób według stanu na 23 marca 2021 r. widniały w ewidencji Urzędu, jedna podjęła pracę z dniem 8 lutego 2021 r.

(akta kontroli str. 1029-1192)

Według danych ze sprawozdania „MRPiPS-07” osoby niepełnosprawne bezrobotne w końcu półrocza sprawozdawczego w latach 2018-2020 objęte były aktywnymi formami przeciwdziałania bezrobociu odpowiednio:

- zatrudnione przy pracach interwencyjnych: w 2018 r.: 10 i 8; w 2019 r.: 3 i 2; w 2020 r.: brak takich osób i 2 osoby;
- zatrudnione przy robotach publicznych: w 2018 r.: 1 i brak takich osób; w 2019 r. i 2020 r. nie było takich osób;
- odbywające staż: w 2018 r.: 5 i 3; w 2019 r.: 8 i 2; w 2020 r.: 2 i 1 osoba.

Pozostałych form aktywizacji nie stosowano.

(akta kontroli str. 35-42, 43-50, 51-58, 59-66, 67-74, 75-82)

2.2. Formy wsparcia osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w SUP w charakterze bezrobotnych lub poszukujących pracy i ich skuteczność

W badanym okresie Urząd dokonywał wyboru wykonawcy w celu realizacji szkoleń dla osób bezrobotnych na podstawie *Regulaminu udzielania zamówień publicznych* zatwierdzonego zarządzeniem Nr 8/2017 Dyrektora SUP z dnia 3 lipca 2017 r. (ze zm.). W 2018 r. wszczęto jedno postępowanie na podstawie ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny³⁴ i 24 rozpoznania rynku (jedno dotyczyło wyboru wykonawcy do realizacji szkolenia dla osoby bezrobotnej niepełnosprawnej). W 2019 r. wszczęto 11 postępowań na podstawie Kodeksu cywilnego i 20 rozpoznania rynku (dwa dla osób bezrobotnych niepełnosprawnych). W 2020 r. wszczęto sześć postępowań na podstawie Kodeksu cywilnego (jedno dla osób bezrobotnych niepełnosprawnych) i 14 postępowań rozpoznania rynku (jedno dla osób bezrobotnych niepełnosprawnych).

(akta kontroli str. 503-504, 505-509, 986-1018)

W latach 2018-2020 SUP zawierał umowy z firmami szkoleniowymi na organizację szkoleń:

- w 2018 r. z 22 firmami szkoleniowymi na realizację 40 szkoleń (m.in. z zakresu prawa jazdy i obsługi programów komputerowych) o wartości od 990 zł do 26,5 tys. zł;
- w 2019 r. z 19 firmami na realizację 43 szkoleń (m.in. z zakresu prawa jazdy i operatorów urządzeń i pojazdów technicznych) o wartości od 680 zł do 32,5 tys. zł;
- w 2020 r. z 12 firmami na realizację na realizację 33 szkoleń (m.in. z zakresu prawa jazdy) o wartości od 1,3 tys. zł do 33,8 tys. zł.

W tym okresie pięć firm w każdym roku organizowało szkolenia na rzecz Urzędu.

³⁴ Dz. U. z 2020 r. poz. 1740 ze zm.; dalej: *Kodeks cywilny*.

W SUP zarejestrowano: w 2018 r. jedną i w latach 2019-2020 po dwie firmy organizujące szkolenia dla osób bezrobotnych niepełnosprawnych. Nie występowały podmioty organizujące szkolenia dla osób niepełnosprawnych poszukujących pracy.
(akta kontroli str. 6-7, 155, 510-522)

Badaniem objęto dokumentację czterech konkursów, które dotyczyły szkoleń przeprowadzonych dla czterech osób niepełnosprawnych (uczestników tych szkoleń, którzy uzyskali zatrudnienie po ich zakończeniu) w latach 2018-2020. SUP dysponował dokumentacją potwierdzającą: konkurencyjność dokonanego wyboru firmy szkoleniowej (m.in. oferty, co najmniej dwóch firm), prawidłowość przeprowadzenia naboru na szkolenia oraz prawidłowość w zakresie rozliczenia umowy (m.in. faktury VAT wraz z opisem)³⁵. Bezrobotne osoby niepełnosprawne potwierdzały podpisami na indywidualnych listach obecności ich udział w szkoleniach oraz przedstawiały deklaracje pracodawców o ich zatrudnieniu po zakończonym szkoleniu. SUP nie stwierdził w ww. zakresie nieprawidłowości.

Urząd monitorował skuteczność organizowanych szkoleń poprzez stosowanie ankiet oceny szkolenia: dla uczestników i absolwentów oraz poprzez sformułowanie przez SUP wymogu złożenia przez firmy szkolące sprawozdania po zorganizowanym szkoleniu.

(akta kontroli str. 523-528)

W badanym okresie w lokalnych mediach/Internecie nie pojawiły się informacje dotyczące nieprawidłowości związanych z organizacją szkoleń bezrobotnych oraz wyboru instytucji szkolących przez Urząd. W latach 2018-2020 do: Prezydenta Miasta Nowego Sącza, Przewodniczącej Rady Miasta Nowego Sącza oraz do Wojewody Małopolskiego nie wpłynęła żadna skarga dotycząca organizowania szkoleń przez SUP. Podmioty te nie prowadziły również kontroli w Urzędzie w zakresie doboru firm oraz skuteczności prowadzonych szkoleń.

(akta kontroli str. 300-301, 313, 471-472, 473-474, 475-476, 477-479, 480-485)

W okresie objętym kontrolą wydatki SUP (z Funduszu Pracy) na szkolenia wynosiły odpowiednio:

- 205, 1 tys. zł (3,2 tys. zł na rzecz niepełnosprawnych);
- 372,8 tys. zł (7,4 tys. zł na rzecz niepełnosprawnych);
- 292,7 tys. zł (11,6 tys. zł na rzecz niepełnosprawnych).

W szkoleniach:

- w 2018 r. wzięły udział 63 osoby, w tym 1 niepełnosprawna; 53 osoby je ukończyło, w tym 1 niepełnosprawna; zatrudnienie uzyskało 41 osoby, w tym 1 niepełnosprawna;
- w 2019 r. wzięły udział 95 osoby, w tym 2 niepełnosprawne; 89 osób je ukończyło, w tym 2 niepełnosprawne; zatrudnienie uzyskało 46 osób, w tym 1 niepełnosprawna;
- w 2020 r. wzięły udział 97 osób, w tym 2 niepełnosprawne; 94 osób je ukończyło, w tym 2 niepełnosprawne; zatrudnienie uzyskało 35 osób, w tym 2 niepełnosprawne.

Wskaźniki efektywności zatrudnieniowej wynosiły odpowiednio: 77%, 52% i 37% (dla niepełnosprawnych: 100%, 50% i 100%).

Wskaźniki efektywności kosztowej wynosiły odpowiednio: 5,03 tys. zł; 8,1 tys. zł i 8,4 tys. zł (dla niepełnosprawnych: 3,2 tys. zł; 7,4 tys. zł; 5,8 tys. zł).

(akta kontroli str. 300-312, 460-462)

³⁵ Na podstawie art. 40 ust. 1, ust. 2a, ust. 2b, ust. 2c i art. 61aa pkt 2 ustawy o promocji zatrudnienia oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 maja 2014 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji oraz trybu i sposobów prowadzenia usług rynku pracy (Dz. U. poz. 667).

W badanym okresie SUP skierował na szkolenia pięć bezrobotnych osób niepełnosprawnych, spośród których cztery podjęły zatrudnienie w trakcie szkolenia lub w krótkim okresie po jego ukończeniu, a kolejna po trzech miesiącach. Według stanu na 31 grudnia 2020 r. żadna z tych osób nie figurowała w ewidencji Urzędu.

(akta kontroli str. 616-617, 618-625)

W badanym okresie nie było osób, którym przyznano bony szkoleniowe. SUP nie organizował przygotowania zawodowego dorosłych oraz nie przyznawał pożyczek szkoleniowych (stypendiów). Dyrektor Urzędu wskazał, że powodem takiej sytuacji był brak zainteresowania ze strony osób posiadających orzeczenie o stopniu niepełnosprawności.

(akta kontroli str. 35-42, 43-50, 51-58, 59-66, 67-74, 75-82, 503-504, 505-509)

Badanie dokumentacji czterech osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w SUP w charakterze bezrobotnych/poszukujących pracy, które skorzystały ze szkoleń indywidualnych i grupowych – po dwie osoby, wskazało, że osoby te uzyskały zatrudnienie w trakcie lub po ukończeniu szkolenia (na podstawie umów o pracę)³⁶. Na dzień 17 lutego 2021 r. osoby te nie były zarejestrowane w ewidencji SUP.

(akta kontroli str. 1029-1192)

W ramach badania ankietowego w udzielonych odpowiedziach po trzy osoby oceniły szkolenia jako formę aktywizacji w podjęciu zatrudnienia: przydatną i obojętną (po 25% odpowiedzi).

(akta kontroli str. 733-806)

W latach 2018-2020 w Urzędzie obowiązywały *procedury pracy dotyczące postępowania w zakresie realizacji wniosków o organizowanie programów rynku* (w tym stażu, refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy, prac interwencyjnych oraz robót publicznych)³⁷.

(akta kontroli str. 807-846)

W badanym okresie w SUP stosowano ciągle nabór na staże. Staże zorganizowano:

- w 2018 r. w 172 podmiotach, dla 1-6 osób (zależnie od decyzji pracodawcy), ostateczne koszty umowy (przekazane przez SUP środki tytułem stypendium stażowego i badania lekarskiego) wynosiły od 85,6 zł do 46,6 tys. zł (dla 6 osób);
- w 2019 r. w 188 podmiotach, dla 1-8 osób; przekazano od 697 zł do 57,6 tys. zł;
- w 2020 r. w 143 podmiotach, dla 1-6 osób, przekazano od 61,6 zł do 51,9 tys. zł.

Badaniem objęto trzy nabory z lat 2019-2020 (wnioski o zorganizowanie stażu złożone do Urzędu przez trzy firmy), ustalając, że nabór niepełnosprawnych odbył się w sposób prawidłowy, konkurencyjny i zgodny z przyjętymi regulacjami, w tym wewnętrznymi (składane wnioski podlegały ocenie formalnej i merytorycznej)³⁸. W dokumentacji Urzędu znajdowały się m.in. wnioski od pracodawców o zorganizowanie stażu, zawarte umowy o jego zorganizowanie, listy stawienia się na staż (listy obecności), sprawozdania z odbytego stażu i opinie po zakończonym stażu. Dotyczyło to stanowisk: *pracownik administracyjny, asystent nauczyciela przedszkola i sortowacz przesyłek*. Osobom niepełnosprawnym po zakończeniu stażu oferowano zatrudnienie na podstawie umowy o pracę, przez okres trzech/sześciu miesięcy za wynagrodzeniem w wysokości 2 250 zł (pełny etat) lub

³⁶ Tematyka szkoleń obejmowała: ochroniarz-pracownik ochrony indywidualnej; operator żurawia – HDS; pomoc kuchenna oraz operator obrabiarek sterowanych numerycznie CNC oraz operator suwnic.

³⁷ Wprowadzone zostały zarządzeniem Dyrektora SUP z dnia 2 stycznia 2015 r. (ze zmianą wynikającą z zarządzenia z dnia 1 lutego 2016 r.), a następnie zarządzeniem Dyrektora Urzędu z dnia 16 września 2019 r.; dalej: *Procedura*.

³⁸ Na podstawie art. 53 i art. 61aa pkt 3 ustawy o promocji zatrudnienia oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 sierpnia 2009 r. w sprawie szczegółowych warunków odbywania stażu przez bezrobotnych (Dz. U. Nr 142, poz. 1160).

1 300 zł (1/2 etatu). Badane staże organizowano w ramach projektów finansowanych ze środków EFS.

(akta kontroli str. 5, 529-540, 541-552, 553-565, 566)

Umowy o realizację staży zawierane były przez SUP z pracodawcami (podmiotami), którzy zapewniali zatrudnienie osób po zakończonym stażu w wymiarze pełnego etatu na okres, co najmniej trzech miesięcy i uzyskali wysoki wskaźnik efektywności zatrudnieniowej w programach organizowanych przez Urząd w ciągu ostatnich dwóch lat, prawidłowo realizowali umowy zawarte na organizację subsydiowanych programów rynku pracy oraz deklarowali zatrudnienie osób znajdujących się w trudnej sytuacji na rynku pracy, wymagających szczególnego wsparcia, wskazanych do aktywizacji przez doradców klienta.

Dyrektor Urzędu wyjaśnił, że SUP w ww. okresie kierował na staż osoby zgodnie z zapisami IPD i w pierwszej kolejności do tych wnioskodawców, którzy deklarowali zatrudnienie po zakończonym stażu.

(akta kontroli str. 626-627, 628-640)

W okresie objętym kontrolą wydatki SUP (z Funduszu Pracy) na staże wynosiły odpowiednio:

- 1 986,5 tys. zł (79,4 tys. zł dla niepełnosprawnych);
- 1 832 tys. zł (78,3 tys. zł dla niepełnosprawnych);
- 1 283,3 tys. zł (64 tys. zł dla niepełnosprawnych).

W stażach:

- w 2018 r. wzięły udział 372 osoby (13 niepełnosprawnych); 258 osób je ukończyło (12 niepełnosprawnych); zatrudnienie uzyskało 204 osoby (7 niepełnosprawnych);
- w 2019 r. wzięło udział 310 osób (11 niepełnosprawnych); 225 osób je ukończyło (10 niepełnosprawnych); zatrudnienie uzyskało 184 osoby (10 niepełnosprawnych);
- w 2020 r. wzięły udział 233 osoby (11 niepełnosprawnych); 149 osób je ukończyło (7 niepełnosprawnych); zatrudnienie uzyskało 103 osoby (4 niepełnosprawne).

Wskaźniki efektywności zatrudnieniowej wynosiły odpowiednio: 79% (dla niepełnosprawnych: 58%), 82% (100%) i 69% (57%).

Wskaźniki efektywności kosztowej wynosiły odpowiednio: 9,7 tys. zł (11,3 tys. zł); 9,9 tys. zł (7,8 tys. zł) i 12,4 tys. zł (16 tys. zł).

(akta kontroli str. 300-312, 460-462)

W kontrolowanym okresie po ukończonym/przerwanym stażu, 12 osób niepełnosprawnych podjęło pracę i pracowało na dzień 31 grudnia 2020 r. (11 bezrobotnych i 1 poszukująca pracy). Po ukończeniu stażu 15 osób pozostawało w rejestrze SUP lub po krótkotrwałym zatrudnieniu ponownie zarejestrowało się w Urzędzie.

Dyrektor SUP wyjaśnił, że Urząd monitorował zatrudnianie osób bezrobotnych, które odbywały staż analizując dane w bazie systemu informatycznego rynku pracy i usług społecznych (*Syriusz*) poprzez aplikację *Integracja ZUS-PSZ*. Dodatkowo doradca klienta z Działu Programów Rynku Pracy przed zakończeniem stażu nawiązywał kontakt telefoniczny z pracodawcą w sprawie zatrudnienia stażysty po zakończonym programie. W przypadku pozyskania informacji, że dana osoba nie zostanie zatrudniona, przekazywał ją doradcom klienta z Działu Usług Rynku Pracy, którzy podejmowali działania związane z poszukiwaniem odpowiedniej oferty pracy. W ramach monitoringu prowadzono także bazę efektywności zatrudnieniowej, w której odnotowywano przyczynę braku kontynuacji zatrudnienia.

(akta kontroli str. 616-617, 618-625)

W badanym okresie nie było osób, którym przyznano bony stażowe. Dyrektor SUP wyjaśnił, że powodem takiej sytuacji było niskie zainteresowanie klientów.

(akta kontroli str. 35-42, 43-50, 51-58, 59-66, 67-74, 75-82)

Badanie dokumentacji pięciu osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w SUP w charakterze bezrobotnych/poszukujących pracy, które skorzystały ze staży, wskazało, że osoby te uzyskały zatrudnienie (na podstawie umów o pracę)³⁹. Na dzień 22 lutego 2021 r. osoby te nie były zarejestrowane w ewidencji SUP.

(akta kontroli str. 1029-1192)

W ramach badania ankietowego w udzielonych odpowiedziach cztery osoby oceniły staż jako przydatną formę aktywizacji w podjęciu zatrudnienia (33% odpowiedzi), a obojętną: dwie osoby (17%).

(akta kontroli str. 733-806)

W okresie objętym kontrolą w SUP stosowano ciągły nabór dla pracodawców organizujących prace interwencyjne. Urząd zawarł w tym okresie umowy z odpowiednio:

- 54 podmiotami, organizując prace interwencyjne dla 54 osób, w tym dla 7 niepełnosprawnych;
- 72 podmiotami, organizując prace interwencyjne dla 71 osób, w tym dla 2 niepełnosprawnych;
- 55 podmiotami, organizując prace interwencyjne dla 48 osób, w tym dla 5 niepełnosprawnych.

(akta kontroli str. 567, 568, 569-577)

W latach 2018-2020 SUP realizował wnioski o organizację: staży, prac interwencyjnych, robót publicznych oraz kosztów doposażenia/wyposażenia stanowiska pracy na podstawie ww. Procedury (*procedury pracy dotyczące postępowania w zakresie realizacji wniosków o organizowanie programów rynku*) oraz Planów Działania Urzędu na dany rok (wskazujących pracodawców, co, do których SUP kierował wsparcie w pierwszej kolejności). Wnioski pracodawców podlegały ocenie dokonywanej przez pracowników Urzędu, obejmującej ocenę: formalną i merytoryczną. Ocena merytoryczna obejmowała m.in. dotychczasową współpracę z wnioskodawcą w ramach programów subsydiowanych, w tym uzyskane wskaźniki efektywności zatrudnieniowej w programach organizowanych w przeszłości oraz opinię doradcy klienta (w tym w zakresie zapewnienia spójności: specyfiki stanowiska pracy, wymaganych kwalifikacji, umiejętności i predyspozycji).

Dyrektor Urzędu wyjaśnił, że mając na uwadze realizację Procedury, eliminowane były przypadki, w których przedsiębiorcy niewykazujący efektywności zatrudnieniowej lub nierealizujący w sposób prawidłowy programów, mogliby korzystać z ciągłego dofinansowania.

(akta kontroli str. 626-627, 628-640)

Badaniem objęto jeden nabór osoby niepełnosprawnej z 2018 r. (wniosek o zorganizowanie prac interwencyjnych złożony do SUP przez przedsiębiorcę mającego status podmiotu leczniczego), ustalając, że odbył się on w sposób prawidłowy i zgodny z przyjętymi regulacjami, w tym wewnętrznymi (złożony wniosek podlegał ocenie formalnej i merytorycznej)⁴⁰. Prace interwencyjne realizowano w ramach środków z EFS. We wniosku pracodawca deklarował zatrudnienie po zakończeniu prac interwencyjnych na podstawie umowy o pracę

³⁹ Stażystów przyjmowano na stanowiska: pracownik administracyjny; doradca klienta; asystent nauczyciela przedszkola; spedytor oraz sortowacz przesyłek.

⁴⁰ Na podstawie art. 51, art. 56, art. 59, art. 59a - 59c, art. 61aa pkt 4 ustawy o promocji zatrudnienia oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 24 czerwca 2014 r. w sprawie organizowania prac interwencyjnych i robót publicznych oraz jednorazowej refundacji kosztów z tytułu opłaconych składek na ubezpieczenia społeczne (Dz. U. poz. 864); dalej: *rozporządzenie MPiPS z 24 czerwca 2014 r.*

zawartej na czas nieokreślony, w pełnym wymiarze czasu pracy, za wynagrodzeniem w wysokości 2,2 tys. zł.

(akta kontroli str. 578-603)

Badanie dokumentacji jednej osoby z lekkim stopniem niepełnosprawności, zarejestrowanej w SUP w charakterze bezrobotnej/poszukującej pracy, która skorzystała z ww. prac interwencyjnych w 2018 r. (na stanowisku sprzątaczkii), wskazało, że osoba ta po zakończeniu tych prac kontynuowała zatrudnienie na podstawie umów o pracę u tego samego pracodawcy i na dzień 22 lutego 2021 r. nie była zarejestrowana jako bezrobotna/poszukująca pracy.

(akta kontroli str. 1029-1192)

W okresie objętym kontrolą w SUP stosowano ciągły nabór dla pracodawców organizujących roboty publiczne. Urząd zawarł w tym okresie umowy z odpowiednio:

- 10 podmiotami, organizując roboty publiczne dla 20 osób, w tym dla 1 osoby niepełnosprawnej;
- 8 podmiotami, organizując prace interwencyjne dla 16 osób;
- 5 podmiotami, organizując prace interwencyjne dla 11 osób.

W latach 2019-2020 z tej formy aktywizacji nie skorzystały osoby niepełnosprawne.

(akta kontroli str. 567, 568, 604)

Badaniem objęto jeden nabór z 2018 r. (wniosek o zorganizowanie robót publicznych złożony do SUP przez Miasto Nowy Sącz), ustalając, że nabór pracodawcy, mającego zatrudnić osobę niepełnosprawną odbył się w sposób prawidłowy i zgodny z przyjętymi regulacjami, w tym wewnętrznymi (złożony wniosek podlegał ocenie formalnej i merytorycznej)⁴¹. We wniosku pracodawca deklarował zatrudnienie po zakończonych robotach publicznych na podstawie umowy o pracę zawartej na czas określony, w pełnym wymiarze czasu pracy, za wynagrodzeniem w wysokości 2,1 tys. zł. Roboty publiczne były finansowane ze środków rezerwy Funduszu Pracy.

(akta kontroli str. 605-615)

Badanie dokumentacji jednej osoby z lekkim stopniem niepełnosprawności, zarejestrowanej w SUP w charakterze bezrobotnej/poszukującej pracy, która skorzystała z ww. robót publicznych w 2018 r. (stanowisko: *opiekun* w domu pomocy społecznej), wskazało, że osoba ta po zakończeniu tych robót ponownie została zarejestrowana jako bezrobotna i w 2020 r. ponownie (nie posiadając statusu osoby niepełnosprawnej) korzystała z tej formy aktywizacji. Na dzień 22 lutego 2021 r. była zarejestrowana jako bezrobotna/poszukująca pracy.

(akta kontroli str. 1029-1192)

W okresie objętym kontrolą SUP przyznawał jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej. Urząd nie stosował pożyczek na podjęcie działalności gospodarczej lub utworzenie stanowiska pracy. Na etapie przyznawania ww. środków SUP nie posiadał informacji, czy osoby niepełnosprawne, które podejmowały działalność gospodarczą nie otrzymywały dodatkowego wsparcia ze środków PFRON w formie dofinansowania do oprocentowania kredytu bankowego oraz refundacji składek ZUS (taka informacja nie była wymagana).

W latach 2018-2020 jednorazowe dofinansowanie na podjęcie działalności gospodarczej otrzymały łącznie cztery bezrobotne osoby niepełnosprawne. Badaniem objęto dokumentację tych osób. Ustalono, że nabór wniosków został przeprowadzony z zachowaniem konkurencyjności, w sposób prawidłowy i zgodny z przyjętymi regulacjami, w tym wewnętrznymi (złożony wniosek podlegał ocenie formalnej i merytorycznej)⁴².

⁴¹ Na podstawie art. 57 ustawy o promocji zatrudnienia oraz rozporządzenia MPiPS z 24 czerwca 2014 r.

⁴² Na podstawie art. 46 ustawy o promocji zatrudnienia oraz rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 lipca 2017 r. w sprawie dokonywania z Funduszu Pracy refundacji kosztów

Osoby niepełnosprawne otrzymały na podstawie zawartych w 2018 r. umów środki finansowe na działalność w zakresie (tzw. przeważająca działalność gospodarcza według PKD): *oprogramowania; działalności prawniczej; naprawy i konserwacji mebli i wyposażenia domowego oraz w zakresie inżynierii i związanego z nią doradztwa technicznego*. Wysokość dofinansowania ze środków Funduszu Pracy wynosiła od 18,2 do 20 tys. zł (dwa projekty ze środków RPO oraz po jednym ze środków PO WER i z rezerwy Funduszu Pracy). W każdym przypadku przed otrzymaniem dofinansowania pracownicy SUP przeprowadzali wizytę monitorującą u przedsiębiorcy, obejmującą oględziny zakupionego wyposażenia (nie stwierdzano nieprawidłowości). Osoby te według stanu na 5 lutego 2021 r. prowadziły działalność gospodarczą (weryfikacja w systemie CEIDG).

(akta kontroli str. 6-7, 132-134, 158-159, 160-162, 1029-1192)

Dyrektor SUP wyjaśnił, że w latach 2018-2020 do weryfikacji danych w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej Urząd wykorzystywał dostępne źródła informacji: CEDIG i ZUS – zakładka w bazie *Syriusz: Integracja ZUS-PSZ*. Dodał, że w przypadku innych źródeł i form wsparcia (np. PFRON), jakie osoby te mogłyby otrzymać po udzieleniu im dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej i wyrejestrowaniu z ewidencji bezrobotnych, dane te nie były pozyskiwane przez SUP. Na potrzebę bieżącej kontroli podmioty były weryfikowane w *Systemie Udostępniania Danych o Pomocy Publicznej*.

Ww. osoby niepełnosprawne, które otrzymały środki na podjęcie działalności gospodarczej – poza pomocą udzielaną na podstawie art. 46 ustawy o promocji zatrudnienia, korzystały m.in. ze środków PFRON (refundacja obowiązkowych składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe)⁴³, oraz tzw. Tarczy Antykrzysowej (niskooprocentowana pożyczka z Funduszu Pracy dla mikro przedsiębiorców; zwolnienie z obowiązku opłacania nieopłaconych należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, na ubezpieczenie zdrowotne, na Fundusz Pracy, Fundusz Solidarnościowy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych lub Fundusz Emerytur Pomostowych)⁴⁴.

(akta kontroli str. 626-627, 628-640)

2.3. Instrumenty rynku pracy skierowane do pracodawców zatrudniających bezrobotnych, w tym w szczególności niepełnosprawnych

W okresie objętym kontrolą SUP zrefundował koszty wyposażenia/doposażenia stanowiska pracy:

- w 2018 r. 24 pracodawcom na kwoty od 18,2 do 20 tys. zł (na jedno stanowisko pracy); pracodawcy zorganizowali 27 stanowisk pracy (nie dotyczyło to osób niepełnosprawnych); łącznie przekazując z tego tytułu 529,8 tys. zł;
- w 2019 r. 26 pracodawcom na kwoty od 19 do 20 tys. zł (na jedno stanowisko pracy); pracodawcy zorganizowali 28 stanowisk pracy (w tym 3 dla osób niepełnosprawnych); łącznie przekazując z tego tytułu 540,1 tys. zł;
- w 2020 r. 29 pracodawcom na kwoty od 16,9 do 20 tys. zł (na jedno stanowisko pracy); pracodawcy zorganizowali 39 stanowisk pracy (nie dotyczyło to osób niepełnosprawnych); łącznie przekazując z tego tytułu 772,7 tys. zł.

(akta kontroli str. 847-985)

---

wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy oraz przyznawania środków na podjęcie działalności gospodarczej (Dz. U. poz. 1380 ze zm.); dalej: *rozporządzenie MRPIPS z 14 lipca 2017 r.*

⁴³ Na podstawie art. 25a ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 426 ze zm.).

⁴⁴ Na podstawie art. 15zzd oraz art. 31zo *ustawy antyCOVID-19*.

Badaniem objęto dokumentację czterech pracodawców, którzy w latach 2018-2020 otrzymali środki w ramach refundacji kosztów wyposażenia/doposażenia stanowiska pracy i do których skierowano pięć osób niepełnosprawnych (na stanowiska wyposażone). Dotyczyło to stanowisk: *sprzedawca* (dwukrotnie u tego samego pracodawcy); *pozostałe pomoce i sprzętaczki biurowe, hotelowe i podobne*; *robotnik* oraz *operator maszyn*.

Dobór ww. pracodawców odbył się w sposób prawidłowy i zgodny z przyjętymi regulacjami, w tym wewnętrznymi (złożony wniosek podlegał ocenie formalnej i merytorycznej)⁴⁵. Wysokość refundacji przyznanych ze środków RPO (czterech pracodawców) i PFRON (jeden pracodawca) wynosiła od 20 do 50 tys. zł (3 stanowiska). We wszystkich badanych przypadkach Urząd weryfikował zakup wyposażenia w ramach wizyt monitorujących oraz dysponował dokumentacją potwierdzającą zawarcie umów o pracę z osobami skierowanymi.

Osoby niepełnosprawne podejmowały w latach 2018-2019 zatrudnienie u ww. pracodawców na podstawie skierowań do podjęcia pracy wystawionych przez Urząd i utrzymywały zatrudnienie w okresach wskazanych w umowach o pracę; jedna z pięciu badanych osób od 4 stycznia 2021 r. zarejestrowała się w SUP.

(akta kontroli str. 847-985, 1029-1192)

Okręgowy Inspektor Pracy w Krakowie w okresie objętym kontrolą przeprowadził dwie kontrole u pracodawców z Nowego Sącza w zakresie prawidłowości wyposażenia/doposażenia stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych, wydając m.in. nakazy odnoszące się do poprawy warunków pracy. Nie odnosiły się one do ww. pracodawców, korzystających ze wsparcia SUP na refundację kosztów wyposażenia/doposażenia stanowiska pracy.

(akta kontroli str. 486-487, 488-502)

W okresie objętym kontrolą nie stwierdzono w SUP, aby zarówno w przypadku stanowisk, na które skierowano osoby niepełnosprawne, jak również innych dofinansowanych stanowisk przeniesiono lub zatrudniono pracownika, który nie byłby objęty umową dotyczącą udzielenia dofinansowania doposażenia lub wyposażenia utworzonego stanowiska pracy.

(akta kontroli str. 626-627, 628-640)

W badanym okresie w SUP nie realizowano wsparcia w postaci:

- jednorazowych środków przyznawanych spółdzielni socjalnej na utworzenie stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego/poszukującego pracy (niepozostającego w zatrudnieniu lub niewykonującego innej pracy zarobkowej);
- przyznania spółdzielni socjalnej środków na finansowanie kosztów wynagrodzenia osoby niepełnosprawnej;
- refundowania pracodawcy kosztów poniesionych z tytułu opłaconych składek na ubezpieczenia społeczne w związku z zatrudnieniem skierowanego bezrobotnego;
- przyznania pracodawcy/przedsiębiorcy grantów na utworzenie stanowiska pracy w formie telepracy (także za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego opiekuna osoby niepełnosprawnej);
- świadczeń aktywizacyjnych;
- wsparcia dla podmiotów o statusie zakładu pracy chronionej oraz dla organizatorów zakładów aktywności zawodowej.

Nie stosowano także innych form wsparcia dla pracodawców zatrudniających niepełnosprawnych (m.in. miesięczne dofinansowanie do wynagrodzenia pracownika niepełnosprawnego; zwrot kosztów zatrudnienia pracowników

⁴⁵ Na podstawie art. 46 ust. 1 pkt 1 i art. 46 ust. 1 pkt 1a ustawy o promocji zatrudnienia oraz rozporządzenia MRPiPS z 14 lipca 2017 r.

pomagających pracownikowi niepełnosprawnemu w pracy oraz kosztów szkolenia tych pracowników).

(akta kontroli str. 163-169, 170-177)

2.4. Efekty aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych i przestrzeganie zasad równego traktowania

Opis stanu faktycznego

W badanym okresie (dane zawarte w sprawozdaniu „MRPiPS-02”⁴⁶ (załącznik nr 1 za 2020 r. na dzień zakończenia kontroli (24 marca 2021 r.) nie był dostępny; SUP będzie nim dysponował po 15 kwietnia 2021 r.), Urząd osiągnął wskaźniki efektywności zatrudnieniowej⁴⁷:

- dla szkoleń: 77% (dla niepełnosprawnych: 100%); 52% (50%) i 37% (100%);
- dla prac interwencyjnych: 88% (dla niepełnosprawnych: 86%); 90% (50%) i 78%⁴⁸;
- dla robót publicznych: 71% (dla niepełnosprawnych: 0%); 79% (0%) i 56% (0%)⁴⁹;
- dla staży: 79% (dla niepełnosprawnych: 58%); 82% (100%) i 69% (57%);
- w przypadku jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej: 99% (dla niepełnosprawnych: 100%); 99% (0%) i 98% (0%)⁵⁰;
- w przypadku refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanych bezrobotnych: 87% (dla niepełnosprawnych: 0%); 100% (0%) i 98% (0%)⁵¹.

Wskaźniki efektywności kosztowej⁵² w ww. okresie w Urzędzie wynosiły (w zł):

- dla szkoleń: 5 tys. zł (dla niepełnosprawnych: 3,2 tys. zł); 8,1 tys. zł (7,4 tys. zł) i 8,4 tys. zł (5,8 tys. zł);
- dla prac interwencyjnych: 6,3 tys. zł (dla niepełnosprawnych: 7,5 tys. zł); 6,7 tys. zł (10,5 tys. zł) i 3,7 tys. zł (dla 2020 r. nie były dostępne dane);
- dla robót publicznych: 15,5 tys. zł; 11,3 tys. zł i 24,7 tys. zł (SUP nie miał możliwości podania danych dla niepełnosprawnych);
- dla staży: 9,7 tys. zł (dla niepełnosprawnych: 11,3 tys. zł); 9,9 tys. zł (7,8 tys. zł) i 12,4 tys. zł (16 tys. zł);
- w przypadku jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej: 18,4 tys. zł (dla niepełnosprawnych: 19,5 tys. zł); 18,7 tys. zł i 12,8 tys. zł (SUP nie miał możliwości podania danych dla niepełnosprawnych);
- w przypadku refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanych bezrobotnych: 13,2 tys. zł; 18,6 tys. zł i 38,6 tys. zł (SUP nie miał możliwości podania danych dla niepełnosprawnych).

(akta kontroli str. 83-85, 86-88, 89-91, 92-96, 300-312, 460-462)

⁴⁶ Sprawozdanie o przychodach i wydatkach Funduszu pracy za miesiąc grudzień.

⁴⁷ Jest to udział procentowy liczby osób, które w trakcie lub po zakończeniu udziału w podstawowych formach aktywizacji zawodowej zostały wykazane jako zatrudnione w stosunku do liczby osób, które zakończyły udział w podstawowych formach aktywizacji zawodowej.

⁴⁸ Na dzień 26 lutego 2021 r. SUP nie miał możliwości obliczenia wskaźnika (1 osoba przerwała udział w pracach interwencyjnych, trzy były w trakcie ich realizacji).

⁴⁹ Taką formę aktywizacji otrzymały w 2018 r. cztery osoby niepełnosprawne, w latach 2019-2020 osoby niepełnosprawne nie otrzymywały tego rodzaju wsparcia.

⁵⁰ W robotach publicznych w 2018 r. wzięła udział 1 osoba niepełnosprawna (ukończyła tę formę aktywizacji, ale nie została zatrudniona); w latach 2019-2020 osoby niepełnosprawne nie brały udziału w robotach publicznych.

⁵¹ Na dzień 26 lutego 2021 r. SUP nie miał możliwości obliczenia wskaźnika (2 osoby były w trakcie realizacji tej formy aktywizacji, jedna osoba przerwała swój udział w programie).

⁵² Jest to stosunek kwoty wydatków Funduszu Pracy poniesionych przez samorządy powiatowe na finansowanie podstawowych form aktywizacji zawodowej do liczby osób, które w trakcie lub po zakończeniu udziału w podstawowych formach aktywizacji zawodowej zostały wykazane jako zatrudnione.

Dane dotyczące wskaźników ogólnopolskich efektywności podstawowych form aktywizacji zawodowej, realizowanych w ramach programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej za 2020 r. na dzień 24 marca 2021 r. nie były dostępne.

W badanym okresie ogólne wskaźniki efektywności zatrudnieniowej SUP wynosiły odpowiednio: 85% (dla niepełnosprawnych: 72%); 83% (86%) i 73% (60%).

Średni ogólnopolski wskaźnik efektywności zatrudnieniowej według danych MRPiPS w latach 2018-2019 wynosił 85% (według stanu na 24 marca 2021 r. dane za 2020 r. nie były dostępne; dla niepełnosprawnych nie podawano wskaźników).

Ogólne wskaźniki efektywności kosztowej Urzędu wynosiły odpowiednio: 11,4 tys. zł (dla niepełnosprawnych: 8,6 tys. zł); 12,1 tys. zł (13 tys. zł); 12,4 tys. zł (13,8 tys. zł). Średni ogólnopolski wskaźnik efektywności kosztowej według danych MRPiPS wynosił w 2018 r.: 10,3 tys. zł, w 2019 r.: 10,1 tys. zł (według stanu na 2 marca 2021 r. dane za 2020 r. nie były dostępne; dla niepełnosprawnych nie podawano wskaźników).

(akta kontroli str. 300-312, 460-462)

IPD objęto/realizowano dla (według stanu na koniec roku):

- w 2018 r. 1 369 osób (1 360 bezrobotnych i 9 poszukujących pracy);
- w 2019 r. 1 120 osób (1 095 bezrobotnych i 25 poszukujących pracy);
- w 2020 r. 1 809 osób (1 804 bezrobotnych i 5 poszukujących pracy).

W tym okresie osób niepełnosprawnych objętych IPD było:

- w 2018 r. 107 osób (105 zarejestrowanych jako bezrobotni i 2 osoby zarejestrowane jako poszukujący pracy niepozostający w zatrudnieniu);
- w 2019 r. 110 osób (104 zarejestrowanych jako bezrobotni i 6 osób zarejestrowanych jako poszukujący pracy niepozostający w zatrudnieniu);
- w 2020 r. 132 osoby (131 zarejestrowanych jako bezrobotni i 1 osoba zarejestrowana jako poszukująca pracy niepozostająca w zatrudnieniu).

(akta kontroli str. 300-312, 456-459)

Dyrektor Urzędu wskazał, że długość okresu pozostawania w ewidencji przez osobę niepełnosprawną nie wynikała jedynie z posiadania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności. Dodał, że dłuższe pozostawanie w ewidencji wśród wybranych grup osób bezrobotnych związane jest z brakiem odpowiednich kwalifikacji rynkowych, motywacji do podjęcia pracy, dyspozycyjności i sytuacji osobistej (m.in. realizowany proces poradnictwa zawodowego, długotrwałe leczenie, cięża, urlop macierzyńskiego i urlopu na warunkach macierzyńskiego lub okres rodzicielskiego, opieka nad dzieckiem lub osobą zależną, brak odpowiedniej oferty pracy).

(akta kontroli str. 616-617, 618-625)

Urząd nie dysponował danymi, czy osoby niepełnosprawne, o ile znajdowały pracę, to tylko na podstawie krótkoterminowych umów lub tzw. umów śmieciowych (umowy: zlecenia/o dzieło), nie dających dłuższej perspektywy zatrudnienia i czy wówczas były one po raz drugi i kolejny rejestrowane w SUP w charakterze bezrobotnych/poszukujących pracy. Dyrektor Urzędu wskazał, że w przypadku podjęcia pracy we własnym zakresie, osoby bezrobotne (w tym niepełnosprawne) nie wskazywały konkretnego rodzaju zawartej umowy.

W latach 2018-2020 pięć ofert zgłoszonych do Urzędu i kierowanych do osób niepełnosprawnych proponowało jako formę zatrudnienia umowę zlecenia (odpowiednio: 2 w 2018 r., 2 w 2019 r. i 1 w 2020 r.); najczęściej dla tych osób zgłaszano propozycję zawarcia umowy o pracę na okres próbny (34 oferty; odpowiednio: 14, 15 i 5 ofert) i umowy na czas określony (19 ofert; odpowiednio: 7, 9 i 3 oferty).

(akta kontroli str. 616-617, 618-625)

W okresie objętym kontrolą nie odnotowano osób niepełnosprawnych kierowanych wielokrotnie do odbycia stażu, prac interwencyjnych i robót publicznych, które nie uzyskały trwałego zatrudnienia i byłyby zarejestrowane ponownie w Urzędzie. W przypadku trzech osób były one kierowane na dwie formy wsparcia (staże, szkolenia i prace interwencyjne) z powodu ich trudnej sytuacji na rynku pracy lub sytuacji osobistej.

(akta kontroli str. 616-617, 618-625)

W latach 2018-2020 osoby niepełnosprawne częściej niż inni bezrobotni/poszukujący pracy byli wyrejestrowani z powodów innych niż podjęcie pracy. Udział wyrejestrowań z powodów innych niż podjęcie zatrudnienia wynosił w tym okresie dla ogółu bezrobotnych: 52%, 53% i 45%, w przypadku niepełnosprawnych: 69%, 68% i 58%.

Dyrektor SUP wyjaśnił, że sam fakt podjęcia zatrudnienia często nie wpływa na zmianę decyzji dotyczącej pozostawania w rejestrze poszukujących pracy (duża część poszukujących pracy w momencie rejestracji jest zatrudniona i poszukuje dodatkowej lub lepszej pracy). W badanym okresie w przypadku osób poszukujących pracy wyrejestrowania z powodu podjęcia pracy należały do jednostkowych.

(akta kontroli str. 616-617, 618-625)

Analiza ofert pracy zgłaszanych do SUP w ww. okresie z miejscami pracy dla osób niepełnosprawnych, w których oferowane zatrudnienie na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy wskazała, że wynagrodzenie w ofertach pracy dla osób niepełnosprawnych było na podobnym poziomie do ofert skierowanych dla wszystkich osób bezrobotnych (różnica wynosiła 2%).

Wynagrodzenie w ofertach pracy z miejscami dla osób niepełnosprawnych wynosiło w 2018 r.: 2 203 zł (w pozostałych ofertach: 2 268 zł), w 2019 r.: 2 310 zł (2 362 zł) i w 2020 r.: 2 600 zł (2 669 zł)⁵³. Dyrektor Urzędu wyjaśnił, że sądecki rynek pracy charakteryzuje się stosunkowo niskimi płacami; zdecydowana większość pracodawców zgłaszając ofertę pracy do SUP oferuje minimalne wynagrodzenie.

(akta kontroli str. 616-617, 618-625)

W latach 2018-2020 do Urzędu nie zgłoszono przypadków dyskryminacji osoby z niepełnosprawnością i nieprzyjęcia jej do pracy z uwagi na ten fakt. Najczęściej pojawiającym się powodem nieprzyjęcia/niepodjęcia pracy przez skierowanego kandydata była rezygnacja osoby w momencie przedstawienia przez doradcę klienta oferty pracy lub podczas wizyty u pracodawcy. W tym okresie jedna osoba kierowana na stanowisko dla osoby niepełnosprawnej otrzymała odpowiedź, że jej umiejętności zawodowe są niewystarczające (brak znajomości obsługi komputera na odpowiednim poziomie).

(akta kontroli str. 616-617, 618-625)

W kontrolowanym okresie doradcy klienta w sporządzanych IPD, m.in. z uwagi na strukturę wiekową, przeważający poziom wykształcenia i kwalifikacji oraz oczekiwania osób niepełnosprawnych, proponowali (planowali) głównie usługę poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej, a także staże i subsydiowane formy zatrudnienia. Planowane działania dotyczyły najczęściej poszukiwania tzw. lżejszej pracy o charakterze fizycznym, czyli na stanowiskach porządkowych, gospodarczych, produkcyjnych, dozoru obiektów oraz pomocy kuchennych.

(akta kontroli str. 616-617, 618-625)

⁵³ Minimalne wynagrodzenie w tym okresie wynosiło odpowiednio: 2 100 zł, 2 250 zł i 2 600 zł.

W udzielonych przez sześć osób odpowiedziach ankietowych (pytanie otwarte odnoszące się do udziału w formach aktywizacji, których przyznania Urząd odmówił), osoby te wskazały na przyczyny:

- zły stan zdrowia (osoba korzystająca ze szkolenia);
- brak odpowiedniej formy zatrudnienia (osoba korzystająca trzykrotnie ze szkoleń i jednorazowo ze: stażu i programów regionalnych);
- brak gwarancji zatrudnienia przez ofertę stażową i małą liczbę ofert pracy (osoba korzystająca trzykrotnie ze stażu);
- przyczyny zdrowotne (osoba korzystająca dwukrotnie ze stażu i trzykrotnie z robót publicznych);
- brak pracy dla osób 50+, nikt nie chce zatrudniać i szkolić, bo się nie opłaca (osoba korzystająca z robót publicznych);
- brak zatrudnienia z powodu wybuchu pandemii COVID-19 (po odbyciu ostatniego stażu, który został zorganizowany przez zewnętrzną agencję). Osoba ta dodała, że SUP nie udzielił mojemu pracodawcy wsparcia, ani w postaci refundacji wynagrodzenia ani zakwalifikowania do prac interwencyjnych (osoba korzystająca dwukrotnie ze szkoleń i jednokrotnie ze stażu).

(akta kontroli str. 733-806)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

W badanym okresie Urząd:

- prawidłowo opracowywał i realizował Indywidualne Plany Działania;
- obejmował aktywizacją zawodową wszystkie osoby niepełnosprawne zarejestrowane jako bezrobotni/poszukujący pracy;
- osiągał wysoką efektywność zatrudnieniową i kosztową podstawowych form aktywizacji skierowanych do osób niepełnosprawnych;
- kierował osoby niepełnosprawne na stanowiska subsydiowane jak i niesubsydiowane;
- w sposób równy z innymi osobami traktował osoby niepełnosprawne.

NIK nie stwierdziła nieprawidłowości w zakresie doboru: firm organizujących szkolenia oraz pracodawców przyjmujących osoby niepełnosprawne na staże oraz organizujących prace interwencyjne i roboty publiczne. Nie stwierdzono również nieprawidłowości przy zatrudnianiu osób niepełnosprawnych na stanowiska wyposażane/doposażane. W przeważającej liczbie przypadków odnotowano natomiast trwałość zatrudnienia osób niepełnosprawnych oraz trwałość prowadzenia przez osoby niepełnosprawne działalności gospodarczej, na którą przyznano jednorazowo środki na podjęcie takiej działalności.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z nie stwierdzeniem nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag lub wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Krakowie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Wobec niesformułowania uwag i wniosków, NIK nie oczekuje odpowiedzi na niniejsze wystąpienie.

Kraków,   kwietnia 2021 r.

Kontroler:

Paweł Lipowski
specjalista kontroli państwowej

.....
podpis